

DET KONGELIGE
FORSVARSDPARTEMENT

Finansdepartementet

Tidl. ref.
12/4613

Vår ref.
2013/00027-11/FD III 3/JJA

Dato

06 APR 2013

FORSLAG OM NYE KRAV TIL ÅRSRAPPORT OG ÅRSREGNSKAP - HØRING

Forsvarsdepartementet (FD) viser til brev fra Finansdepartementet av 19. desember 2012 om forslag til nye krav til innhold i årsrapporter og oppstilling av årsregnskap.

Forsvarssektorens overordnede innretning er beskrevet i langtidsplaner som er gjenstand for en politisk behandling i regjeringen før planen besluttes i Stortinget. Senest gjennom Stortingets behandling av Innst. 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012) *"Et forsvar for vår tid"*, Forsvarets langtidsplan for perioden 2013–2016. Langtidsplanene danner grunnlaget for den strategiske styringen av etatene i forsvarssektoren, og resultatene rapporteres jevnlig til Stortinget.

FD har etablert et velfungerende styringsregime for gjennomføring av langtidsplanene basert på mål-, resultat- og risikostyring. I dette regimet rapporterer etatene på mål og resultatkrav som er gitt i iverksettelsesbrev (tilsvarende tildelingsbrev). For å holde omfanget på et hensiktsmessig nivå er avviksrapportering lagt til grunn som et grunnleggende prinsipp. Etatene rapporterer til FD tertialsvis, hvor den første rapporten dekker årets fire første måneder, den andre årets åtte første måneder og den siste rapporten dekker avviksrapportering for hele virksomhetsåret. En betydelig del av innholdet i disse rapportene er skjermingsverdig informasjon som er gradert i henhold til sikkerhetslovens bestemmelser. Foruten å være unntatt fra offentlighet skal også tilgangen til denne informasjonen begrenses til autoriserte mottakere.

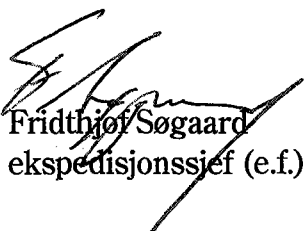
I tillegg til styringsrapporteringen skal etatssjefene utarbeide en helhetlig årsrapport som skal gi en ugradert, helhetlig, balansert og overordnet beskrivelse av etatens virksomhet det foregående år. Dokumentet skal innrettes på en slik måte at informasjonsbehovet til offentligheten ivaretas.

Målsetting om standardisering av de statlige årsrapportene støttes av FD, men

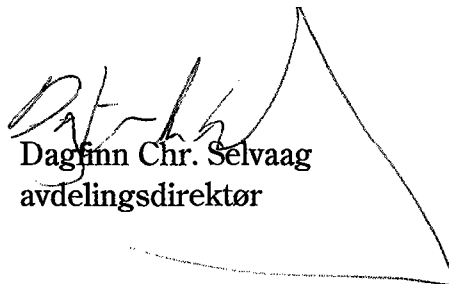
rapporteringen til offentligheten bør holdes adskilt fra styringen av underliggende etater. Dette først og fremst fordi formålet og målgrupper for rapporteringen skiller seg betydelig. Avviksbaserte styringsrapporter gir i mindre grad informasjon om den fullstendige måloppnåelsen for en virksomhet da den fokuserer på forhold som er viktige i etatsstyringen. For etatsstyringsformål har forsvarssektoren et hensiktsmessig rapporteringsregime for å ivareta oppfølgingen av de politisk besluttede ambisjonene gitt i langtidsplanene og de årlige budsjettene. FD finner det formålstjenlig at etatenes rapportering knyttet til etatsstyring og den helhetlige ugraderte årsrapport fortsatt holdes atskilt. På denne måten sikrer vi at relevant styringsinformasjon blir rapportert til departementet, og at offentligheten gis en helhetlige og sammenhengende beskrivelse av virksomhetsåret for den enkelte etat.

Innhold og struktur som er foreslått for de offentlige årsrapportene, bør, i tillegg til å være mest mulig standardisert, også reflektere virksomhetenes egenart. Med så vidt forskjellige underliggende etater er FDs svar på høringsspørsmålene (vedlegg A) overordnede og prinsipielle. Vedlagt følger også høringssvar fra Forsvaret (vedlegg B), Forsvarsbygg (vedlegg C), Nasjonal sikkerhetsmyndighet (vedlegg D) og Forsvarets forskningsinstitutt (vedlegg E). I FDs svar er også noen av forholdene som etatene trekker frem, adressert, og vi ber om at etatenes høringssvar ses i sammenheng med departementets svar.

Med hilsen

Fridthjof Søgaard
ekspedisjonssjef (e.f.)

Dagfinn Chr. Selvaag
avdelingsdirektør

Vedlegg: 5

Kopi: Forsvaret
Forsvarsbygg
Nasjonal sikkerhetsmyndighet
Forsvarets forskningsinstitutt

Forsvarsdepartementets svar på spørsmålene tar utgangspunkt i at det utarbeides en offentlig årsrapport, separat fra departementets styringsregime, som ikke inneholder skjermingsverdig informasjon i henhold til sikkerhetsloven.

Høringsspørsmål:

1) Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter fra statlige virksomheter?

Ja, men det må være mulig å tilpasse til virksomhetenes egenart.

2) Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?

Ja, med unntak for skjermingsverdig informasjon i tildelingsbrev (iverksettingsbrev i forsvarssektoren).

3) Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?

Dette er lite hensiktsmessig da skjermingsverdig informasjon (jf. sikkerhetsloven) skal ha begrenset distribusjon. For å ivareta offentlighetens interesser utarbeider etatene i forsvarssektoren ugraderte årsrapporter som gir en helhetlig, balansert og overordnet beskrivelse av etatens virksomhet.

4) Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15. mars?

FDs største etat (Forsvaret) melder at det er utfordrende å rekke 15. mars og anbefaler 1. april. Departementet antar at kvalitet bør prioriteres foran tid i en slik sammenheng og støtter denne anbefalingen.

5) Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?

Dette må vi ev.komme tilbake til.

6) Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?

Nei. En slik begrensning er ikke hensiktsmessig.

7) Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?

Nei, dette behovet er allerede ivaretatt i styringsrapporteringen. Tilsvarende som i privat sektor er årsrapporten innrettet mot det offentlige og allmennheten, og ikke utfra de interne styringsmessige behov.

8) Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede årsrapporter?

FD ser det som hensiktsmessig at disse punktene ses som minimumskrav (av standardiseringshensyn) og at det er anledning for virksomhetene til å legge til ytterligere punkter.

9) Er det naturlig at virksomhetsleders signatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?

Til punkt I.

10) Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?

FD ser ingen grunn til å åpne for at forhold som bør tas i etatsstyringslinjen mellom departement og etat, skal være en del av en offentlig årsrapport. Føringer for årsrapporten gitt av et departement i styringsdialogen må være styrende for virksomhetene.

11) I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?

Jamfør FDs forutsetning om skille mellom styringsrapportering og årsrapporten er ikke spørsmålet relevant for etatene i forsvarssektoren.

12) Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på rapporten?

Første kulepunkt synes for detaljert og rettet mot etatsstyringen. FD mener at en mer overordnet beskrivelse av oppnådde resultater er mer hensiktsmessig. Siste kulepunkt er allerede dekket i eksisterende rapportering av forklaringer til statsregnskapet. Forholdet mellom disse rapporteringene bør avklares for å unngå dobbelrapportering.

13) Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?

Se over.

14) Bør vurderingene av framtidsutsikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?

Dette er også et forhold som hører inn i etatsstyringen. Spørsmålsstillingen er noe underlig sett fra departementets ståsted.

15) I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan – NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?

Se beskrivelse i hovedskrivet.

16) Er forslaget til innhold i ledelseskomentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?

Ja.

17) Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?

Det er for tidlig å svare på dette før SRS er innført i forsvarssektorens etater. Se spesielt kommentarene fra Forsvarsbygg og Forsvarets forskningsinstitutt.

18) Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?

For forsvarssektorens etater ivaretas økonomistyring gjennom betydelig mer detaljert rapportering, i tillegg til etablerte prosesser for statsregnskapet. Også her synes det å være overlapping.

19) Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

Se kommentar til spørsmål 17.

20) Har dere konkrete forslag om forbedringer til

- a. Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?
- b. Leservennlighet?
- c. Omfang (bør noe legges til eller tas ut)?
- d. Andre forhold ved oppstillingene?

FD har ingen ytterligere kommentarer.

Vår dato 2013-03-22   **Vår referanse** 2013/013980-001/FORSVARET/ 130

Tidligere dato   **Tidligere referanse**

Til
Forsvarsdepartementet

Postboks 8126 Dep
0032 OSLO
NORGE

Kopi til
FSJ IR

FORSVARSDEPARTEMENTET	
SAKNR: 13 / 00027 - 9	
25 MAR 2013	
ARKBET:	204.3
KASSERES 5 ÅR	
KASSERES 30 ÅR	
BEVARES	

Kommentarer til nye retningslinjer for årsrapportering

Forsvarsdepartementet har i skriv datert 2013-01-10 gitt oppdrag om høringsvar på Finansdepartementets forslag til nye krav til årsrapport og årsregnskap for statlige virksomheter.

Forsvarsstabens innspill fremsendes herved.^A

Morten Olaf Sannes (e.f.)
Brigader
Nestkommanderende Økonomi- og
styringsavdelingen

^A Vedlegg: Høringskommentarer

Høringskommentarer

1 Bakgrunn, formål og konsekvenser

1.1 Bakgrunn for forslaget

Utkastet til retningslinjer legger opp til en standardisert rapportering på tvers av sektorgrenser og fagområder. Dette synes vel og bra som et utgangspunkt, men det kan være hensiktsmessig å opplyse at det i forsvarssektoren allerede finnes et godt utviklet rapporteringsregime som er ment å tilfredsstillere behovet for relevant strategisk styringsinformasjon i sektoren.

Internt i Forsvaret er det over flere år utviklet og implementert standardiserte krav og prosedyrer som er regulert gjennom et felles regelverk, Direktiv for virksomhets- og økonomistyring (DIVØ).

Forsvaret mottar allerede detaljerte rapporteringskrav i FDs tildelingsbrev, kalt «iverksettingsbrev» (IVB). Basert på disse kravene utarbeider Forsvaret (ved Forsvarsstaben) tre resultat- og kontrollrapporter (RKR) pr. virksomhetsår (dvs. hvert tertial). RKR svarer på konkrete oppdrag gitt i FDs IVB med formelle presiseringer, endringer og tillegg (PET) til IVB. Kopi av RKR sendes Riksrevisjonen.

FDs oppdrag omfatter definerte flerårige mål (strategiske mål), styringsparametere med konkrete og målbare resultatkrav, spesifikke tiltak for iverksetting og dessuten en rekke øvrige oppdrag og rapporteringskrav.

RKR-rapportene omfatter blant annet en beskrivelse av relevante risikofaktorer som kan hindre resultatoppnåelse. Det rapporteres i tillegg tiltak for å håndtere kritisk og høy risiko. RKR gir status, avvik, risiko og tiltak (SART) for det enkelte oppdrag/resultatkrav i IVB.

RKR er utarbeidet som avviksrapporter, dvs. de vektlegger oppståtte eller potensielle avvik ift. ønsket resultatoppnåelse. Rapportene følges opp i formelle etatsstyringsmøter. RKR-rapportene er ikke egnet for offentliggjøring, primært pga. beskyttelsesbehov iht. sikkerhetsloven. I tillegg utarbeides interne tertialvise og månedlige virksomhetsrapporter fra den enkelte driftsenhet i Forsvaret (DIF) til Forsvarsstaben (FST). Disse rapportene er utarbeidet for interne styringsformål i Forsvaret og de er dessuten en del av saksgrunnlaget for RKR.

RKR nr. 3 er i praksis Forsvarets årsrapport til FD og den ivaretar bestemmelser for økonomistyring i staten. RKR 3 fremsendes FD innen 1. mars. Rapporten er sikkerhetsgradert begrenset. Formell rapportering til statsregnskapet med forklaringer og søknad om overføringer fremmes i egen ekspedisjon til FD innen 15. februar.

I tillegg til tre RKR pr. år utarbeider Forsvarsstaben hvert år en «Forsvarets årsrapport» (FÅR). Rapporten gir en omfattende og balansert beskrivelse av Forsvarets virksomhet og resultatoppnåelse for det avsluttede virksomhetsåret, og den presenterer i tillegg statistikk for flerårig sammenligning. FÅR er ikke en del av det formelle grunnlaget for etatsstyring, FÅR er ikke en avviksrapport og den er ikke en styringsrapport. FÅR er skrevet for offentliggjøring, dvs. for å tilfredsstillere samfunnets behov for relevant informasjon om Forsvarets virksomhet. FÅR fremsendes FD innen 1. april og offentliggjøres samtidig i presse/media.

1.2 Forslag til nye krav

1. *Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapport fra statlige virksomheter?*
  - Ja, men kravene bør utformes slik at det gis rom for tilpasninger ut fra individuelle forhold ved de ulike virksomhetene i staten. Det vil kunne være mye informasjon som ikke nødvendigvis er sammenlignbar på tvers av sektorene.
2. *Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?*
  - I prinsippet ja, ref. politisk ønske om meroffentlighet i forvaltningen. Men sikkerhetsloven og offentleglova setter i praksis betydelige begrensninger for hva Forsvaret kan offentliggjøre om konkrete resultatkrav og resultatoppnåelse. FÅR rapporterer om Forsvarets virksomhet på en egnet måte for offentliggjøring i en årsrapport, se over.
  - Forsvarets årsregnskap på aggregert nivå kan offentliggjøres som en del av årsrapporten. Dette gjøres i dag gjennom FÅR.
3. *Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?*
  - I prinsippet ja, men i praksis egentlig ikke. Forsvarets resultatrapportering vil i stor grad være unntatt offentlighet pga. beskyttelsesbehovet iht. sikkerhetsloven. Det vil dermed kunne bli en fragmentert og ufullstendig offentlig resultatrapport. Forsvaret utarbeider derfor en separat årsrapport (FÅR) som er laget med tanke på offentliggjøring (se over).
4. *Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15. mars?*
  - Primært ønsker FST at årsrapporten gis frist til 1. april i tråd med dagens praksis.
  - Sekundært ønsker FST frist pr. 15. mars. 1. mars blir for knapp tidsfrist.

1.3 Administrative og økonomiske konsekvenser

5. *Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?*
  - Må avklares. For tidlig å konkludere.

2 Forslag til inndeling av årsrapport i innholdselementer

2.1 Nærmere om innhold i årsrapporter

6. *Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?*
  - Nei, det vil variere fra virksomhet til virksomhet, avhengig av rapportens innhold.
7. *Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?*

- Ikke nødvendigvis dersom departementet/virksomheten allerede har et avklart strategisk styringsgrunnlag.
  - FD har allerede et strategisk styringsgrunnlag gjennom gjeldende fireårig langtidsplan (LTP) for Forsvaret, som er solid forankret på politisk nivå blant annet gjennom egne stortingsvedtak. FD utgir iverksettelsesbrev (IVB) for planperioden som oppdateres årlig og forløpende. Forsvaret rapporterer om oppfølgingen av LTP gjennom de tertialvise RKR, se over.
8. *Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede årsrapporter?*
- Ja, det ville være naturlig. Hvis ikke kan resultatet bli at virksomheten pålegges to sett av rapporteringskrav – de som allerede er etablert og i tillegg de nye. Konsekvensen vil kunne bli mer rapportering uten nødvendigvis bedre styring.

2.2 I Leders beretning

Beretningen bør ikke framstå som et rent sammendrag av årsrapporten.

- Hva ligger i formuleringen? Skal det trekkes en konklusjon ut fra det som rapporten inneholder, eventuelt en anbefaling om videre utvikling? Kan man da bevege seg inn i et grenseland mot politisk nivå? Hører dette i tilfelle hjemme i en (offentlig) årsrapport fra Forsvaret?

I omtalen av de samlede resultatene for året er det naturlig å kommentere både gode og dårlige resultater som er oppnådd i året, og de forhold som har påvirket resultatoppnåelsen.

- Forsvarets virksomhet er svært omfattende og mangfoldig. Kommentarer ang. resultatoppnåelsen må bli på et helt overordnet nivå, som i FÅR.

Fordi virksomhetens oppnådde resultater må ses i forhold til ressursbruk bør beretningen også inneholde en vurdering av resultatene opp mot årsregnskapet.

- Også en slik kommentar må bli på et helt overordnet nivå.
9. *Er det naturlig at virksomhetsleders signatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?*
- Til punkt I Leders beretning (som i FÅR).

2.3 II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Virksomheten bør gi en årlig omtale av sin tilnærming til samfunnsoppdraget (virksomhetens myndighet og ansvarsområde), strategi og overordnede prioriteringer, med henvisning til virksomhetens styrende dokumenter.

- Det kan være at en omtale av den samfunnsmessige innretningen av Forsvaret med strategi og overordnede prioriteringer, bør gjøres fra politisk nivå, dvs. fra FD. Årsrapporten kan eventuelt gi et kortfattet resymé av Forsvarets faste oppgaver.
- Gradert informasjon vil ikke kunne inkluderes i (en offentlig) årsrapport.

2.4 III Årets aktiviteter og resultater

10. *Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?*

- Det kan være hensiktsmessig at virksomheten kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet.

11. *I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?*

- Ja, det kan være hensiktsmessig. Detaljeringsgraden avhenger av om rapportering gjennom RKR opprettholdes. Utgangspunktet er at virksomheten må rapportere på alle de tema som departementet etterspør, også statistikk og annen type detaljinformasjon. Det kan derfor være hensiktsmessig å presentere visse typer rapporteringskrav i separate vedlegg.
- Gradert informasjon rapporteres i egne dokumenter.

12. *Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på rapporten?*

- Begrepet ”strategisk” er udefinert og begrepets innhold kan variere avhengig av hvem man spør og hvilket utgangspunkt som legges til grunn. For Forsvaret vil betydningen variere ift. om det skal rapporteres til FD basert på gitte oppdrag i IVB eller om det skal rapporteres til publikum i sin alminnelighet. Det er derfor nødvendig å avklare om årsrapporten skal rettes mot foresatt departement, øvrige departementer, Riksrevisjonen, media og/eller mot ”mannen i gata”.

2.5 IV Styring og kontroll i virksomheten

13. *Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?*

- Dette synes omfattende nok, og involverer flere avdelinger enn den tidligere. Det må vurderes hvilken info knyttet til Rr-saker som skal legges ut, da skrivene er unntatt offentlighet i to år.
- Det bør vurderes om etatslederen bør gi en bekreftelse på at den interne kontrollen i virksomheten fungerer tilfredsstillende. Slik er det i private selskaper, og det burde ikke være noen andre krav til offentlige virksomheter, det er tross alt han som er ansvarlig for fellesskapets midler.

2.6 V Framtidsutsikter

14. *Bør vurderingene av framtidsutsikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?*

- Forsvarets strategigjennomføringsplan (Forsvarssjefens virksomhetsplan) bygger på FDs strategiplan (Iverksettelsesbrev for langtidperioden). Forsvaret rapporterer på status og fremdrift i implementeringen av den gjeldende strategiplanen iht. føringer fra FD.

15. *I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan – NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?*

- I forsvarssektoren utarbeides det fireårs langtidsplaner (LTP).
- Forsvarets strategigjennomføringsplan (Forsvarssjefens virksomhetsplan) bygger på FDs strategiplan (Iverksettelsesbrev for langtidperioden). Forsvaret rapporterer på status og fremdrift i implementeringen av den gjeldende strategiplanen iht. føringer fra FD, med fokus på målbildet/målsettingen som skal realiseres ved utgang av LTP-perioden (4-års periode).
- Det vil være aktuelt og naturlig at overordnet departement (FD) vurderer rapporteringskravene til undergitte etater i lys av ny årsrapport.
- Dette vil langt på vei være svar på punkt V.

2.7 VI Årsregnskap

16. *Er forslaget til innhold i ledelseskomentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?*

- Ledelseskomentar med skissert innhold i en årsrapport synes hensiktsmessig.

17. *Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?*

- Oppstilling av regnskap i forhold til både bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap synes hensiktsmessig.
- Forsvaret vil søke DFØ om dispensasjon fra krav om innføring av ny statlig kontoplan per 1. januar 2014 i påvente av og på bakgrunn av at innføringen sees i sammenheng med planlagt videreutvikling av Forsvarets ERP med bedre logistikkundersøttelse og eventuell innføring av nye statlige regnskapsstandarder (SRS) i den forbindelsen.
- Forsvaret vil kunne rapportere en bevilgningsoppstilling for 2014 brutt ned på kapittel og post, men ikke fullt ut iht. ny statlig kontoplan.
- Forsvaret vil trolig ikke kunne rapportere et virksomhetsregnskap før på et senere tidspunkt enn 2014.

18. *Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?*

- Det er på nåværende tidspunkt uklart om årsrapport vil erstatte – eller komme i tillegg til – forklaring til statsregnskapet.
- Det er på nåværende tidspunkt uklart om ny årsrapport er dekkende for hva mer-/mindreutgifter kommer av og hvorfor mer-/mindreutgifter oppstår, samt om midlene er forpliktet eller ikke.

19. Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

- Oppstillingene er antatt fleksible nok til å ivareta Forsvarets egenart.

20. Har dere konkrete forslag om forbedringer til

a. Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?

- Ingen konkrete forslag da Forsvaret ikke har erfaring med de nye statlige regnskapsstandardene (SRS), virksomhetsregnskap og/eller balanse som en del av regnskapsføringen/-avleggelsen.

b. Leservennlighet?

- Intet.

c. Omfang (bør noe legges til eller tas ut)?

- Intet.

d. Andre forhold ved oppstillingene?

- Intet.

Vedlegg C

Vår saksbehandler Ingar Asper	Vår dato 14.03.2013	Vår referanse 2013/416-3/
	Tidligere dato 17.01.2013	Tidligere referanse 2013/080276
Til Forsvarsdepartementet Postboks 8126 Dep 0032 OSLO		FORSVARSDepARTEMENTET S. NR: 13/ 00027-7 14 MAR 2013 ARBEID: 2013 KASSERES 5 ÅR KASSERES 30 ÅR BEVARES

Høring av forslag til nye krav til årsrapport og årsregnskap for statlige virksomheter

Uten vedlegg er dette skrevet ugradert.

Vi viser til brev fra FD av 17.01.13 med høringsforslag fra Finansdepartementet (FIN) om ny standard for årsrapport og årsregnskap. Vedlagt følger Forsvarsbyggs høringssvar.

Ingar Asper
Forsvarsbygg konsern økonomistyring og analyse

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Vedlegg:

- 1 Høring av forslag til nye krav til årsrapport og årsregnskap for statlige virksomheter

* Gradert informasjon, unntatt offentlighet iht sikkerhetsloven §11 og §12 if offentleglova §13.

Postadresse Postboks 405 Sentrum 0103 Oslo	Fakturaadresse Fakturasenteret Postboks 4394 2308 Hamar	Telefon 815 70 400 Telefaks 23 09 78 03	E-postadresse post@forsvarsbygg.no Internett www.forsvarsbygg.no	Org. nr. 975 950 662 Bankkonto 4714 10 00280

BEGRENSET

2 av 2

NOTAT

FORSVARSBYGG

HØRING AV FORSLAG TIL NYE KRAV TIL ÅRSRAPPORT OG ÅRSREGNSKAP FOR STATLIGE VIRKSOMHETER

Dato: 14.03.2013

Forsvarsbygg (FB) knytter kommentarene til høringsspørsmålene i den rekkefølge som de er stilt.

Høringsspørsmål:

1) Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter fra statlige virksomheter?

FB ser det som ryddig at det fastsettes en slik overordnet ramme, dog slik at det gis anledning til å ivareta virksomhetens spesielle forhold. Når det gjelder publisering støtter vi en løsning med å legge deler av rapporteringen til vedlegg med begrenset spredning.

FB har i dag to årsrapporter; én for rapportering til FD (RKR 3) til intern bruk i sektoren og én for ekstern bruk som i form og innhold er lik årsrapporter i sivile virksomheter. FB forutsetter at ny standard for årsrapporter for statlige virksomheter erstatter de to årsrapportene som vi har i dag, og ikke kommer i tillegg. FB utarbeider i dag en årsrapport for sektorintern bruk og én for mer allmenn anvendelse. Samlet bør disse to ivaretas av det nye formatet for årsrapport.

2) Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?

FB har i dag allerede en praksis med publisering av årsrapport som i store trekk inkorporerer anbefalt innhold. Et evt. krav om publisering vil kreve at vi slår sammen innhold fra dagens to årsrapporter, og etablerer vedlegg for de deler som skal ha begrenset spredning.

FB publiserer også årsregnskap med noter.

Vurderingen av hvorvidt tildelingsbrev bør publiseres overlates til FD. På samme måte som med årsrapporten kan det evt legges opp til å unnta off ved bruk av vedlegg.

3) Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?

Ja.

4) Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15.

mars?

Akseptabelt med 15. mars.

5) Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?

FB har ikke behov for bistand til selve årsrapporten eller årsregnskapet. Vi baserer oss allerede på driftsregnskap i tillegg til kontantregnskap. Imidlertid vil overgang til ny statlig kontoplan fra 2014 i seg selv medføre betydelig ressursinnsats, - uten at det for oss vil gi merverdi. Hovedårsaken til dette er at den nye standarden binder opp for mange konti som i dag er i bruk hos oss. Vi mister dermed både regnskapsmessig logikk knyttet til vår drift, og anledning til å gjøre sammenligninger over år.

6) Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?

Bør anbefale et maksimalt omfang, men behov for å beskrive alle forhold som er tatt opp som veiledende vil variere mellom virksomhetene. Det er fare for at omfanget tar helt av i sammensatte virksomheter der det er mange forhold som ønskes beskrevet, og der målene/styringsparametrene er mange. Erfaringen er at nye standarder tenderer til mer omfattende rapportering, og det ser slik ut i dette tilfellet også.

For FB vil vi anta at de fleste av FDs spesifikke krav til rapportering på mål/styringsparametre/tiltak/oppdrag vil kunne gjøres innenfor det anbefalte kap III.

FB har i dag to årsrapporter; en til ekstern bruk på ca. 50 sider og den sektorinterne på ca 60 sider. I tillegg kommer en del pålagte årlige redegjørelser på spesielle oppdrag som i vedlegg til årsrapporten utgjør noen hundrede sider.

Det er viktig at et nytt opplegg vil redusere omfanget og ikke komme i tillegg til dagens rapportering.

7) Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?

Trolig, - hvis beskrivelser og vurderinger legges opp mer fremtidsrettet.

8) Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede

årsrapporter?

Nei. Det bør være lik struktur hvis dokumentet skal ha mening.

9) Er det naturlig at virksomhetsleders signatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?

Bør knyttes til Leders beretning.

10) Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?

Ja.

11) I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?

Ja, - også fordi deler av den spesifikke rapporteringen er u.off. Vi antar at det vil være naturlig å legge omtale og vurdering av mål i den strategiske delen og styringsparametre med detaljer om resultatoppnåelse i vedlegg.

12) Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på rapporten?

Ja, og oppfattes å være overveiende dekket ved detaljeringsgraden i dagens rapportering. Som under pkt 11), - Vi antar at det vil være naturlig å legge omtale og vurdering av mål i den strategiske delen og styringsparametre med detaljer om resultatoppnåelse i vedlegg.

13) Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?

Det meste er fanget opp, og vil bety en bedre beskrivelse enn i dag av slike forhold. Kan evt. også omfatte omtale av Internrevisjon, granskninger og tilsyn.

14) Bør vurderingene av framtidssikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?

Strategiplanen er virksomhetens plan for å realisere mål satt av departementet. Kan evt. kommenteres hvis man ser større utfordringer fremover som gjør realisering av mål og strategi vanskelig. Kan være en anbefaling og foreslås overlatt til virksomheten.

15) I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan – NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?

Bør kommentere realisering av mål opp mot LTP og hvordan resterende del av planperioden påvirkes.

16) Er forslaget til innhold i ledelseskomentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?

Ja

17) Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?

Ja, formatet er greit, men det forutsettes at oppstillingene settes opp slik at de innholdsmessig reflekterer hva som er relevant for den enkelte virksomhet. Detaljene i de linjene som er inntatt i høringsdokumentet er til dels for grove, og til dels irrelevante for FB.

Vi forutsetter at opplegget ikke ender med at vi må lage flere oppstillinger til flere formål.

18) Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?

Ja, forutsatt at FBs spesifikke bevilgnings- og regnskapsoppstilling kan benyttes. Hvis ikke blir oppstillingene mindre relevante enn i dag, og vil oppleves som et tilbakeskritt.

19) Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

Nei, ikke hvis FB tvinges inn i høringsnotatets eksakte format . F.eks ivaretar ikke høringsforslaget poster som avskrivninger og egenkapital.

Vi forutsetter at noteoppsett, bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap kan tilpasses virksomhetens egenart. Først da vil informasjonen ha mening.

20) Har dere konkrete forslag om forbedringer til

a. Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?

b. Leservennlighet? Vi foreslår at det åpnes for billedbruk, illustrasjoner, tabeller, nøkkeltall for å illustrere. All prosaen blir kjedelig og tungt tilgjengelig.

c. Omfang (bør noe legges til eller tas ut)? Den foreslåtte årsrapporten må ikke komme i tillegg til det som allerede brukes, men være en erstatning og i fast format. Det vil være uheldig og unyttig hvis det oppleves som en ytterligere rapport til FIN i tillegg til fast rapportering til FD og FBs egen rapportering.

d. Andre forhold ved oppstillingene?

Ser omfattende ut. Krever avklaring av hva som skal være til ekstern og intern bruk.

Høringsuttalelse fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)

1) Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter fra statlige virksomheter?

NSM er mest opptatt av at det er god forutsigbarhet knyttet til rapportering, ved at det er godt kommunisert hva som skal rapporteres, og på hvilken måte. Det virker fornuftig med overordnede krav for statlige virksomheter. Dette vil kunne inngå i felles opplæring for staten, og vil gjøre det enklere å sammenligne resultatene fra forskjellige virksomheter.

2) Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?

I forhold til åpenhet i forvaltningen er NSM opptatt av at skjermingsverdig informasjon behandles i tråd med sikkerhetslovens bestemmelser. Dette innebærer at skjermingsverdig informasjon sikkerhetsgraderes og kun gjøres tilgjengelig for autoriserte mottakere. Slik informasjon skal unntas offentlighet, og kan ikke publiseres som del av en årsrapport. Det er imidlertid også viktig at virksomheter ikke unnlater å rapportere graderte forhold i en årsrapport til overordnet departement, fordi det er krav om at rapporten skal publiseres. NSM antar at det vil være nødvendig med opplæring for virksomhetene for å sikre korrekt praksis på dette området. Dette vil kunne ha en ressursmessig side, både for NSM og virksomhetene.

3) Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?

Som beskrevet under spørsmål 2 er det viktig at informasjon som unntas offentlighet tas med i årsrapporten når det er relevant. For å forenkle arbeidet med å offentliggjøre rapporten kan det da være en hensiktsmessig løsning å ta inn denne informasjonen i vedlegg som ikke publiseres. For helhetens og sammenhengens skyld kan det imidlertid være ønskelig å ikke måtte forholde seg til både et hoveddokument og et (eller flere) vedlegg for å få nødvendig forståelse av innholdet i rapporten. Da kan en aktuell løsning være å utarbeide to versjoner av årsrapporten: en gradert (unntatt offentlighet) og en ugradert versjon. En slik løsning vil bli mer aktuell jo mer skjermingsverdig informasjon som er nødvendig å inkludere i rapporteringen til departementet.

4) Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15. mars?

NSM har ingen sterke synspunkter på dette.

5) Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?

For NSMs egen del vil det være behov for teknisk bistand i forhold til å definere regnskapsrapporter/oppsett i tråd med kravene til presentasjon i årsrapporten.

Som nevnt under spørsmål 2 antar NSM at det vil være nødvendig med opplæring av virksomhetene i verdivurdering og behandling av skjermingsverdig informasjon. En eventuell veileder i utarbeidelse av årsrapport fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ) bør omtale denne problemstillingen. NSM kan tilby faglig bistand om temaet i utviklingen av en slik veileder.

6) Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?

NSM har ingen sterke synspunkter på dette.

7) Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?

Dersom man klarer å gjennomføre forslaget i tråd med hensikten, er det NSMs oppfatning at det vil gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet. Særlig punktet om vurdering av fremtidsutsikter kan gi et positivt bidrag i så måte.

8) Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede årsrapporter?

For å oppnå de ønskede effektene er det NSMs oppfatning at kravene til inndeling bør gjelde for samtlige virksomheter, også de med etablerte og godt innarbeidede årsrapporter. For disse virksomhetene bør det være relativt enkelt å endre oppsettet i tråd med de foreslåtte kravene. NSM tror det vil undergrave systemet dersom det blir for enkelt å få unntak fra kravene.

9) Er det naturlig at virksomhetsleders signatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?

NSM har ingen sterke synspunkter på dette. Virksomhetsleders signatur inne i selve dokumentet, enten det knyttes til punkt I eller plasseres etter punkt V, vil bidra til å tydeliggjøre lederens overordnede ansvar. Samtidig er det jo ingen tvil om at øverste leder uansett er ansvarlig for virksomhetens resultat, uavhengig av om signaturen inngår i rapporten eller ikke.

10) Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?

For NSM innebærer en slik presisering ingen endring av praksis. Vårt iverksettelsesbrev (tildelingsbrev) har i alle år inneholdt en formulering om at direktoratet er ansvarlig for å rapportere alle saker av viktighet til overordnet departement. Etter NSMs vurdering er dette en viktig presisering som bør gjelde for alle virksomheter.

11) I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?

NSM tror det i praksis vil være vanskelig å skille strategisk rapportering fra annen rapportering. Forhold som i utgangspunktet ikke er vurdert som strategisk, kan over tid endre seg og få strategisk betydning for virksomheten. Det viktige i denne sammenheng er at man har en god prosess rundt utvikling av virksomhetens målbylde.

12) Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på rapporten?

Anbefalingene inneholder de vesentlige punkter som etter NSMs oppfatning bør være omfattet. Omfanget av rapporten henger naturlig sammen med kravene i iverksettingsbrev (tildelingsbrev), og det er viktig at disse ikke er for omfattende.

13) Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?

NSM registrerer at høringsutkastet foreslår at det skal rapporteres på HMS, dvs "safety-dimensjonen" av sikkerhet. Vi vil anbefale at også "security-dimensjonen" av sikkerhet omfattes i årsrapporten. Dette vil da kunne erstatte Justisdepartementets årlige føringer om rapportering av virksomhetssikkerhet.

14) Bør vurderingene av fremtidsutsikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?

For NSMs del er det stor grad av samsvar mellom direktoratets strategiplan og departementets målbilde. Etter direktoratets oppfatning bør imidlertid påvirkning på valgt strategi omtales – uansett hvordan strategien er tatt frem.

15) I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan – NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?

For NSMs del er nasjonal informasjonssikkerhetsstrategi og handlingsplan for håndtering av terror aktuelle langtidsplaner/strategier. Dersom direktoratets virksomhet gir grunnlag for vurderinger ift slike strategier, bør dette etter vår oppfatning kommenteres i årsrapportens punkt V.

16) Er forslaget til innhold i ledelseskommentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?

Etter NSMs oppfatning er forslaget hensiktsmessig.

17) Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?

Etter NSMs oppfatning er forslaget hensiktsmessig.

18) Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?

Etter NSMs oppfatning gir oppstillingene relevant informasjon til brukerne.

19) Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

Etter NSMs oppfatning er oppstillingene fleksible nok.

20) Har dere konkrete forslag om forbedringer til

a. Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?

b. Leservennlighet?

c. Omfang (bør noe legges til eller tas ut)?

d. Andre forhold ved oppstillingene?

NSM har ingen konkrete forslag om forbedringer til punktene over.

FFI Forsvarets
forskningsinstitutt

Vedlegg E

FORSVARSDEPARTEMENTET	
SAKNR.: 13/00027-10	
26 MAR 2013	
ARKBET:	204.3
KASSERES 5 ÅR	
KASSERES 30 ÅR	
BEVARES	

Dato:
22. mars 2013

Vår referanse:
13/00206-2/FFI/008

Deres referanse:

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126, Dep
0032 OSLO

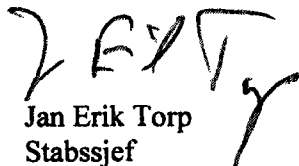
Kopi:

Tove Kristin Mørch Johansen / Økonomienheten
Anne-Lise Hammer / Kommunikasjonsenheten

Forslag til nye krav til årsrapport og årsregnskap for statlige virksomheter - Høring

Vedlagt oversendes svar på høring om forslag til nye krav til årsrapport og årsregnskap.

Hilsen

Jan Erik Torp
Stabssjef

Vedlegg: 1

Saksbehandler:
Jan Erik Torp
jan-erik.torp@ffi.no

Postboks 25, 2027 Kjeller
Besøksadresse:
Instituttveien 20, 2007 Kjeller

Mil retn nr:
Sentralbord: 63 80 70 00

Dir: 63807102
Faks: 63 80 71 15

Org.nr: NO 970 963 340 MVA
e-post: ffi@ffi.no

FORSLAG TIL NYE KRAV TIL ÅRSRAPPORT OG ÅRSREGNSKAP FOR STATLIGE VIRKSOMHETER – SVAR PÅ SPØRSMÅL.

FFI ser klart verdien av å harmonisere årsrapporteringen i statlig sektor. Samtidig er statlige virksomheter ulike, og en for fast ramme kan gi uheldige utslag for enkeltvirksomheter. Et annet hensyn er at en felles mal for rapportering kan virke konserverende, og dermed føre til mangel på fornyelse i årsrapporteringen i statlig sektor

I det følgende har FFI gitt kortfattede kommentarer til hvert enkelt av de stilte spørsmålene:

- 1) *Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter fra statlige virksomheter?*

I utgangspunktet ønsker FFI mest mulig frihet til å utforme sin rapportering, samtidig som vi aksepterer føringer for å harmonisere. Overordnede krav til innhold og struktur er derfor akseptabelt. Måten innholdet i årsrapporten tilgjengeliggjøres på (publiseres) er imidlertid noe FFI mener den enkelte virksomhet bør stå fritt til selv å avgjøre.

- 2) *Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?*

Årsrapporter og årsregnskap publiseres allerede, så et slikt krav er uproblematisk. FFI ser ingen hensikt i å publisere tildelingsbrev. For forsvarssektoren gis nå tildelingsbrev som PET-er til IVB LTP felles for hele sektoren. I ytterste konsekvens betyr dette at alle etatene under FD måtte publisere hele IVB LTP med PET-er, noe som ville ha blitt svært omfangsrikt.

- 3) *Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?*

Ja, dette ser FFI på som en hensiktsmessig løsning.

- 4) *Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15. mars?*

Fristen bør definitivt fortsatt være 15. mars. FFI har i dag utfordringer med å overholde fristen 15. mars, og en skjerping av denne fristen vil føre til økte kostnader og/eller dårligere kvalitet på arbeidet og/eller at FFI ikke evner å overholde den pålagte fristen.

- 5) *Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?*

I og med at FFI er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, og er nettobudsjettert og fører regnskap etter periodiseringsprinsippet skiller FFI seg fra de fleste andre statsetater. For å forstå hvordan regelverket skal anvendes på vår

type virksomhet vil det være behov for hjelp og veiledning som presiserer de utfordringene.

- 6) *Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?*

FFI har ingen kommentarer til dette ut over at antall sider er et dårlig mål for å begrense omfanget av en årsrapport. Om en virksomhet ønsker å være mer utdypende kan man da redusere skriftstørrelse, linjeavstand eller redusere bruken av figurer. Dette vil kunne føre til dårligere årsrapporter.

- 7) *Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?*

Dette spørsmålet må evt FD selv besvare.

- 8) *Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede årsrapporter?*

FFI ønsker i utgangspunktet selv å stå fritt til å lage en hensiktsmessig inndeling på årsrapporten. Nå skiller denne seg i praksis ikke veldig mye fra de foreslåtte punkt I – V (VI?), så FFI vil relativt enkelt kunne tilpasse seg denne malen.

- 9) *Er det naturlig at virksomhetsleders signatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?*

Hele årsrapporten bør signeres. For FFIs del må virksomhetsleder i denne sammenheng forstås som styret.

- 10) *Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?*

Det er generelt ønskelig å kunne omtale viktige forhold i årsrapporten, selv om disse ikke eksplisitt er etterspurt i IVB LTP eller PET-er.

- 11) *I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?*

IVB LTP og PET-er skiller i dag ikke mellom rapporteringspunkter som er eller ikke er av strategisk betydning for FFI. Forslaget kan være fornuftig nok, men dette vil stille nye krav til utforming av rapporteringskrav som FD evt bør ha synspunkter på.

12) Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på rapporten?

Så langt FFI kan se virker dette forholdet rimelig greit ivaretatt i anbefalingene.

13) Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?

Dette må eventuelt FD ha synspunkter på.

14) Bør vurderingene av framtidsutsikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?

Disse vurderingene mener FFI mest hensiktsmessig bør skje i den løpende styringsdialogen. Det bør ikke være nødvendig å inkludere dette i årsrapporteringen.

15) I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan – NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?

Svaret gir vel seg selv – det bør være konsistens. For forsvarssektoren er knytningen mellom 4-års planen og styring/rapportering sterk på grunn av utgivelsen av en felles IVB LTP og tilhørende PET-er til denne for sektoren. For øvrig vises det til forrige spørsmål.

16) Er forslaget til innhold i ledelseskomentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?

Forslaget til innholdet i ledelseskomentarene oppfattes som relevante og hensiktsmessige.

17) Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?

Det fremstår noe utydelig hvordan tilpasningen av bevilgningsoppstillingen for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter skal være. Det er derfor noe vanskelig å kommentere denne spesielt. Oppstillingen virker imidlertid lite relevant og hensiktsmessig for nettobudsjetterte virksomheter som FFI.

Når det gjelder virksomhetsregnskapet tar malen utgangspunkt i virksomheter som bruker kontantprinsippet. Virksomheter som benytter statlige regnskapsstandarder (SRS) tar utgangspunkt i SRS1. FFI dekkes ikke av hverken malen eller SRS. FFI setter i dag opp regnskapet etter krav i regnskapsloven, og er av den oppfatning at det er en oppstilling som bedre reflekterer virksomheten enn den foreslåtte oppstillingen. Det vil derfor være svært viktig at virksomhetens art og hvilket regnskapsprinsipp som benyttes blir bestemmende for oppstillingen av regnskapet.

18) Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?

Bevilgningsoppstillingen vil ikke gi departementet noe ny informasjon.
Virksomhetsrapporten vil for FFI bli mindre relevant enn dagens oppstilling.

19) Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

Som beskrevet i punkt 17 vil det for FFI være behov for ytterligere fleksibilitet for at oppstillingene skal være tilfredsstillende.

20) Har dere konkrete forslag om forbedringer til

- a. Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?*
- b. Leservennlighet?*
- c. Omfang (bør noe legges til eller tas ut)?*
- d. Andre forhold ved oppstillingene?*

FFI har ingen ytterligere innspill ut over det som er gitt under de øvrige spørsmålene.